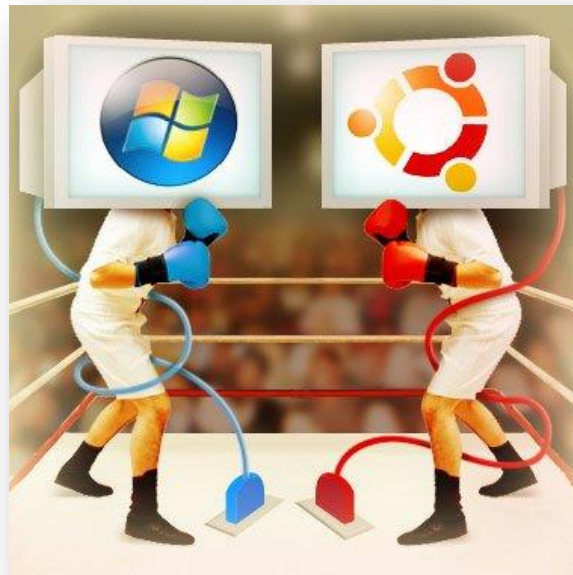

Vaja 3. Operacijski sistemi

Asistenta: Mira Trebar, Miha Moškon

Operacijski sistemi

- Cilji današnjih vaj:
 - spoznati upravljanje in prilagajanje operacijska sistema
 - MS Windows 7
 - Linux Ubuntu 11.04

Operacijski sistemi – potek dela

- Naloge so razdeljene v dva dela in nato še v sklope:
 1. Windows 7: a, b, c, d, e, f, g, h
 2. Linux Ubuntu 11.04: a, b, c, d
- Vsak sklop se ocenjuje posebej.
- Ocene posameznih sklopov se združijo v končno oceno

1, 0.5, 0

- Kriterij:
 - **1** : 6 sklopov iz 1. dela – h) je obvezen, 3 sklopi iz 2. dela – d) je obvezen
 - **0.5** : 4 sklopi iz 1. dela, 2 sklopa iz 2. dela – d) je obvezen
 - **0**: kar ni niti 1 niti 0.5

Življenjski prostor OS

- Trdi disk
- CD-ROM / DVD-ROM ("Live")
- USB Flash pomnilniki
- Virtualizacija
 - operacijski sistem znotraj operacijskega sistema
 - orodje VMware Player:
 - Windows 7
 - Linux Ubuntu
 - uporabniško ime: *student*
 - geslo: *uiktntstudent*

1. del: Windows 7

a) Govori slovensko

- slovenski jezik naj se uporablja v menijih in dialogih, napisih,
- nastavite slovensko tipkovnico kot privzeto,
***Pozor:** po končanem delu se odjavite in spet prijavite, da se bodo spremembe jezika uveljavile!*
- Poiščite nastavitve za uro in datum ter izključite samodejno sinhronizacijo ure s časovnim strežnikom.

1. del: Windows 7

b) Zrcalce, zrcalce na steni povej ...

- spremenite sliko ozadja,

prilagodite namizje tako, da bosta na njem, poleg Koša, tudi ikoni za „Uporabnikove datoteke“ in „Računalnik“ (vendar ne kot bližnjici!),

- spremenite barvno temo v „Aero Windows 7“ in spremenite barvo oken na oranžno,
- Na namizje dodajte namizni pripomoček - Koledar
- Uredite lastnosti opravilne vrstice:

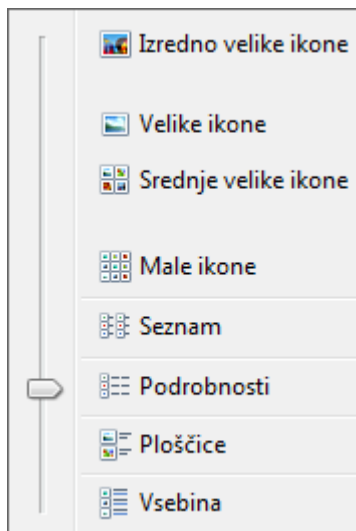
- naj opravilna vrstica ne bo zaklenjena in naj se samodejno skrije,

1. del: Windows 7

c) Datotečni upravnik in možnosti mape

- v naslovni vrstici naj se prikazuje polna pot do mape,
- sistem naj ne skriva zaščitenih datotek OS,
- pripone znanih vrst datotek naj se prikazujejo,
- omogočite prikazovanje skritih sistemskih datotek in map,
- pogled "Podrobnosti" naj bo privzet pogled za vse mape.

Pogledi map

Pogled (npr. podrobnosti ali razporejanje), ki ga uporabljate za to mapo, lahko uporabite za vse mape te vrste.

Uporabi za mape

Ponastavi mape

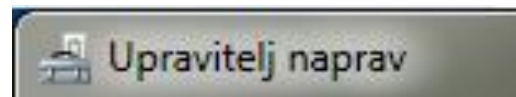
1. del: Windows 7

d) Informacije o sistemu

- ugotovite tip in takt delovanja procesorja,
- Koliko pomnilnika (RAM) je na voljo?
- Katero verzijo operacijskega sistema Windows uporabljate?

- ugotovite ime mrežne kartice in starost (datum) njenega gonilnika,

- nastavite samodejno posodabljanje tako, da vas sistem opozori, ko so na voljo nove posodobitve, prenese in namesti pa jih z vašo privolitvijo.

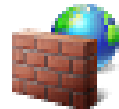

1. del: Windows 7

e) Bodimo EKO

- Napajalno shemo spremeni tako, da:
 - se zaslon izklopi po 20 minutah neaktivnosti,
 - se trdi diski izklopijo po 30 minutah neaktivnosti.
- Ko pritisnemo na gumb za napajanje, naj gre računalnik v stanje „Spanje“.

f) Zid od požara

- dovolite programu "notepad.exe" obhod požarnega zidu (program se nahaja v mapi C:\Windows\System32).

1. del: Windows 7

g) Uporabniki in varnost

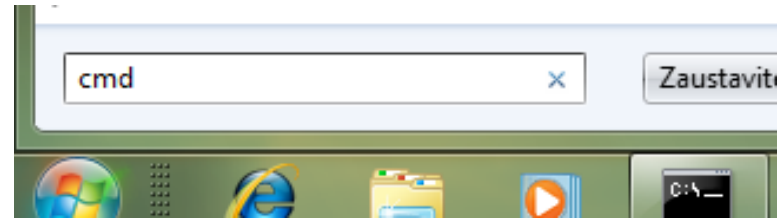
- spremenite "Lokalni varnostni pravilnik" (Skrbniška orodja → Local Security Policy → Account Policies) za račune tako, da mora geslo:
 - vsebovati vsaj 6 znakov,
 - Izpolnjevati zahtevo po kompleksnosti
 - (se) menjavati na 3 mesece.

spremenite sliko uporabnika UIKTNT,

- dodajte standardnega uporabnika z imenom Lojze,
- odjavite se in prijavite v račun Lojze (določite novo geslo)
 - Ali v Datotečnem upravniku vidite datoteke uporabnika UIKTNT (C:\Users\UIKTNT)?
 - Odjavite se iz računa Lojze in nadaljujte kot uporabnik UIKTNT.

1. del: Windows 7

h) Ukazna vrstica

- zaženite Ukazni poziv (cmd)
- uporabite ukaz `cd`, da se premaknete na

C:\Users\Public\Pictures\Sample Pictures

Namig: da se premaknete v izbrano mapo, vtipkajte `cd` nato presledek in ime mape. Nato pritisnite `ENTER`. Za pomik v nadrejeno mapo uporabimo ukaz `cd ..`

- Vsebino mape *Sample Pictures* izpišite v datoteko *vsebina.txt*. Uporabite ukaz `dir` in znak za preusmerjanje izpisa `>` (izvor `>` ponor).

Namig: če vtipkate ukaz `dir` in pritisnete `ENTER`, se bo vsebina mape izpisala na zaslon. Ukaz `dir` je torej izvor, ponor pa mora biti sedaj datoteka in ne zaslon.

1. del: Windows 7

- Z uporabo ukaza `copy` kopirajte datoteko *Chrysanthemum.jpg* v datoteko z imenom *Krizantema.jpg*
 - Ukaz `copy` se uporablja v obliki:
`copy ime_originala ime_kopije`
 - Uporabite `help copy` da izveste več o uporabi ukaza `copy`.
- Z uporabo posebnega ukaza izbrišite datoteko *Chrysanthemum.jpg*

2. del: Linux Ubuntu 11.04

- Zaženite virtualni računalnik

Prijavite se:

- uporabniško ime: *student*
- geslo: *uiktntstudent*

- Priporočila:

- Navodila za vaje dobite na spletu (Firefox → učilnica), datoteko PDF odprite s ponujenim programom.
- Uporabljajte več namizij (desno spodaj).
- NIKAKOR ne pustite, da se izvede nadgradnja sistema, ker bo predolgo trajalo!
- Nastavitve spreminjaš v Sistem → Možnosti → ...

2. del: Linux Ubuntu 11.04

- a) Ohrani zaslon
- Ohranjevalnik zaslona naj se vklopi po 5 min nedejavnosti računalnika
- b) Novo pohoštvo
- Na spodnji pult dodajte naslednje pripomočke:
 - Nov zaganjalnik programa
(ime: LibreOffice Writer, ukaz: libreoffice -writer),
 - Zaganjalnik programa Terminal iz menija (Pripomočki),
 - Eyes,
 - Nadzornik sistema.

2. del: Linux Ubuntu 11.04

c) Nadzornik sistema

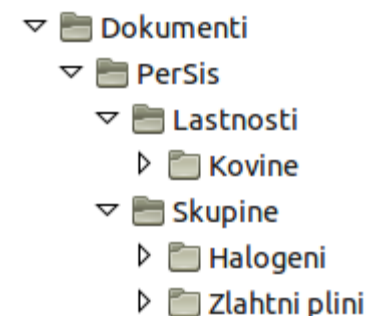
- Zaženite Nadzornika sistema (klik na ikono na novem pultu iz točke b) ali ga poiščite v meniju Sistem).
- Naredite, da se bo njegovo okno vidno vedno na vrhu (klik na ikono v naslovni vrstici → Vedno na vrhu).
- Pojdite na zavihek Viri. Opazujte uporabo procesorja:
 - zaženite LibreOffice Writer (ikona na novem pultu ali poiščite v meniju Programi na zgornjem pultu),
 - izberite okno Nadzornika sistema in ko opazite spremembo v poteku grafa uporabe procesorja, napravite posnetek zaslona (pritisnite tipki ALT in Print Screen hkrati)
 - Sliko shranite na ponujeno lokacijo.

2. del: Linux Ubuntu 11.04

d) Terminal

- Zaženite Terminal (Programi → Pripomočki)
- S pomočjo ukazov `cd`, `ls`, `mkdir`, `rm` ustvarite naslednjo datotečno strukturo:
 - V mapi `/home/student/Dokumenti/` ustvarite mapo `PerSis`
 - v mapi `PerSis` ustvarite dve mapi: `Skupine` in `Lastnosti`
 - v mapi `Skupine` ustvarite mapi `Halogeni` in `Zlahtni plini` (slednjega obdajte z "`"`", ker vsebuje presledke)
 - v mapi `Lastnosti` ustvarite mapo `Kovine`
 - izbrišite mapo `Kovine` z uporabo ukaza `rmdir`

TERMINALA DO ZAGOVORA NE ZAPIRAJTE!

BRAVO!